

CD JAZZ

Strolling
Chet Baker

Van de trompettist-zanger Chet Baker (1929-1988) zijn we na jaren nog niet gekomen. De man is immers onnavolgbaar in zijn songs en instrumentale solo's. Je haalt hem er zo uit! In de opnames uit zijn vroege periode, de jaren 1953 tot 1955, horen we vooral de lyrische Baker die onmiskenbaar uitpakt met melodische vindingrijkheid en een donkere, maar tegelijk bedaarde toon, die ongelooflijk melancholisch natrilt. Bakers levensloop is ook al onnavolgbaar. Vanwege zijn aanhoudende drugsmisbruik in de Verenigde Staten stond hij op de zwarte lijst van de politie, en toen hij zijn werkterrein naar Europa verplaatste, bleef hij evenmin af van het verboden spul. Met zijn domme fratsen en verslaafdheid beschadigde hij zichzelf meermaals. Een val verwoestte zijn gebit, en dat maakte het hem nadien moeilijk om trompet te spelen.

Ook zijn stijl veranderde. Almaar meer lijkt het of de Chet Baker van de latere jaren de melodie niet meer speelt, maar enkel nog aarzelend aangeeft. Je zou kunnen zeggen dat hij zich de melodie herinnert en ernaar verwijst. Hij geeft een aanzet, maar doet niet langer de moeite om alles helemaal te spelen. Het is een uiting van poëtische soberheid: schrappen en weglaten, tot slechts de kern overblijft. Die kern bleek heel broos en kwetsbaar.

Chet Baker was een gehavend mens, ondanks zijn krachtige gestalte. Je hoort het bijzonder goed op een opname van het Jazzfestival Münster 1985, waar hij samen speelt met twee knappe Belgische vertolkers, de bassist Jean-Louis Rassinfosse en de formidabele gitarist Philippe Catherine. Laatstgenoemde, een echte Brusselaar, leerde de stiel in de jaren 1960 door te spelen met grote namen als Lou Bennett, Dexter Gordon of Stephane Grapelli. In de jaren 1970 maakt hij grote reizen door Europa als begeleider van Benny Goodman, Larry Coryell of Charlie Mingus, en uiteraard met Chet Baker, met wie hij optreedt in Parijs, maar ook in Joegoslavië en Duitsland. Vandaag is Philippe Catherine een van de meest gevierde gitaristen ter wereld met een enorme discografie op zijn actief. Baker, Rassinfosse en Cathérine – het is een formidabel trio, wier leden werkelijk elkaar waard zijn. Bravo voor de *cool cat!* (JC)

Chet Baker, *Strolling*, met Chet Baker, Philip Catherine en Jean-Louis Rassinfosse, 24 Bit Master Edition, Enja (distributie Coda), ENJ 2141 2, 14,55 euro.

CD KLASSIEK

Pianotrio's
Joseph Haydn

Dit jaar vieren we Joseph Haydn (1732-1809), en dat mogen we niet vergeten. Een deeltje van het meesterlijke oeuvre van 'papa' wordt geïllustreerd door het Florestan Trio met vier pianotrio's. Over de benaming 'trio' wordt wel eens geredetwist, omdat voor het trio al te vaak het werk van Beethoven, Mendelssohn of Brahms het model is, en daarin krijgen de drie instrumenten elk een solistische rol. Haydn's trio's daarentegen zijn van een stadium vroeger: viool en cello omcirkelen de piano die de hoofdmelodie voor zich neemt. De drie muzikanten spelen dus veeleer solidaire dan solitaire. Het blijft hoe dan ook mooie en subtiele muziek. Drie trio's (Hob XV, 24, 25 en 26) droeg Joseph Haydn op aan Rebecca Schroeter, een weduwe en een goede pianiste op wie hij tijdens zijn verblijf te Londen in 1791 een oogje had. Het eerste heeft een meer ernstige inslag dan de beide andere. Het heeft iets van een dialoog die enigszins onverwachts eindigt, terwijl er nog zoveel te zeggen valt.

Vier jaar later, vlak vóór een nieuwe afreis naar Engeland, schrijft Haydn een nieuw trio (25 dus). De zigeunermuziek klinkt er prominent in door. In het derde trio wisselt de sfeer dan weer gedurig, van vreedzaam naar melancholisch, en van ingehouden verdriet naar flamboyant. Het vierde trio is niet aan Rebecca opgedragen, maar wel aan Thérèse Jansen, een waarlijk virtuoze pianiste die Haydn eveneens in Londen ontmoette en voor wie hij ook nog twee andere trio's en twee grote pianosonates schreef. Trio nr. 27 is een schitterend werk met naast de piano- ook een sterke vioolpartij, zodat het geheel overkomt als een prachtige dialoog tussen beide instrumenten in zowel het allegro als het andante. De finale eindigt dan weer vederlicht, als een dankbaar kusje dat Haydn van zijn hand wegblaast naar Frau Jansen. (JC)

Joseph Haydn, *Piano Trios, volume 1*, door The Florestan Trio, hyperion (distributie Laval), CDA 67719, 20,40 euro.

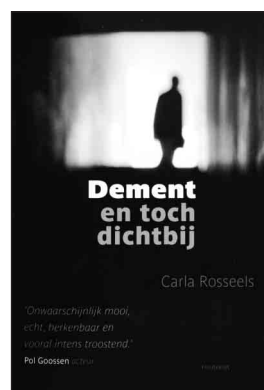
Het wekelijkse aanbod boeken, cd's en dvd's in *Kerk+Leven* is ook te raadplegen en te bestellen via het *Mediacenter* op de website www.kerknet.be.

BOEK NON-FICTIE

Rouwen, een levensles
Manu Keirse

In *Van het leven geleerd* graaft psycholoog en arts Manu Keirse in zijn eigen verleden om te achterhalen hoe hij ertoe kwam zich zo te verdiepen in de problematiek van rouw en verdriet. Elk hoofdstuk diept een herinnering op en belicht van daaruit een ander aspect van rouwen. De levenservaring van de auteur biedt een rijkdom aan tips om stervenden te begeleiden. Zijn herinneringen zullen bij veel oudere lezers herkenning oproepen en ontroeren. Maar ook jongere lezers kunnen er inspiratie in vinden om spontaan en liefdevoller om te gaan met lijden en dood. Volgens Manu Keirse maken we het tegenwoordig allemaal veel te ingewikkeld. Eerst banden we de dood uit het leven. Mensen werden niet meer thuis opgebaard, slecht nieuws werd niet meer overgebracht maar verdoezeld, het ouder worden werd verbannen naar rust- en ziekenhuizen. Spreken over sterven? Het werd een taboe. Door de vooruitgang van de geneeskunde werden lijden en sterven vervolgens almaar minder aanvaard. Met therapeutische hardnekkigheid en eenzaamheid in het stervensuur als gevolg. Het enige antwoord dat de samenleving daarop had, was euthanasie. De auteur houdt een pleidooi om terug te keren naar verbondenheid in lijden en dood. Zo'n houding doet immers leven. Rouwen is een les ten leven. Een zware boterham? Manu Keirse ziet het niet zo en dat blijkt ook uit zijn opgeruimde schrijfstijl. Zijn boek is geen dikke turf, geen harde dobber. Je wordt er zelfs bijna blij van. (LW)

Manu Keirse, *Van het leven geleerd. Levenslessen over verlies en verdriet*, Lannoo, Tielt, 2009, 234 blz., 14,95 euro, ISBN 978 90 209 8303 6.

BOEK NON-FICTIE

Liefdevol dementie nabij
Carla Rosseels

Als vrijzinnigen het over het levenseinde hebben, dan is dat meestal in termen van 'euthanasie' en 'zelfbeschikking'. In *Dement en toch dichtbij* horen we een ander klokje luiden. Auteur Carla Rosseels kennen we al van het boek *Rituelen vandaag*, waarin ze onderzocht hoe mensen die de traditionele feesten vaarwel zegen, toch op zoek gaan naar een nieuwe invulling ervan. Mensen kunnen niet zonder rituelen, besluit ze. Voor haar nieuwe boek interviewde ze een tiental mensen die van nabij met dementie te maken kregen: geliefden, vrienden, zonen en dochters van mensen met dementie. Na elk interview of reportage volgen enkele bladzijden waarin ze bepaalde ervaringen onder de loep legt en wat theoretische informatie brengt. Zo komt onder meer de ervaring van Wies De Roeck aan bod, die mantelzorg werd van de vrijzinnige onderzoeksjournalist Walter De Bock. Die laatste kreeg op jeugdige leeftijd alzheimer. Wies De Roeck geeft een prachtig getuigenis hoe ze haar jeugdvriend liefdevol en met veel respect nabij was. Altijd bleef Walter in zijn waarde, ook wanneer hij al zeer verward was. Met alle mogelijke hulp van katholieke en socialistische thuiszorg „hebben we Walter zover gedragen als we konden”, zegt Wies. Maar ze kan niet vermijden dat het verder bergaf met hem gaat. Hoewel Walter tijdens zijn leven voorstander was van euthanasie, wil hij er nu niet over horen. „Heeft iemand nog iets leuks te vertellen?”, vraagt hij na een informatiegesprek. Hij is 61 wanneer hij sterft, waardig en in verbondenheid. (LW)

Carla Rosseels, *Dement en toch dichtbij*, Houtekiet, Antwerpen, 2009, 158 blz., 16,50 euro, ISBN 978 90 8924 030 9.

BOEK POLITIEK

Opkomst en ondergang van hypermachten
Amy Chua

Soms verschijnen er werken die een 'groot verhaal' willen vertellen, die vanuit een brede blik op de geschiedenis op zoek gaan naar verklaringen. De Amerikaanse hoogleraar Amy Chua, van Chinese afkomst, onderzoekt het fenomeen hypermachten, samenlevingen die zo veel militaire en economische macht vergaren, dat ze uiteindelijk de wereld domineren. Voorbeelden zijn het Romeinse rijk, de Chinese Tang-dynastie, het Britse Empire in de negentiende eeuw of de Verenigde Staten vandaag. Chua is vooral geboeid door de teloorgang van deze wereldrijken, of de redenen waarom ze nooit echt doorgestoten zijn. Haar uitgangspunt is behoorlijk persoonlijk. Volgens haar is de aanvaarding van culturele verscheidenheid en verdraagzaamheid het geheim achter het succes van wereldrijken. Het maakte dat het Romeinse rijk een enorme invloed op de geschiedenis kon uitoefenen, verklaart ook waarom de nazi's er helemaal niet in slaagden hun wildste droom van een Derde Rijk waar te maken. Maar Chua is ook kritisch. De zo geroemde levensbeschouwelijke tolerantie van Nederlanders van de zeventiende eeuw wortelde volgens haar in hun vermoeden dat deze houding hen geen wind-eieren zou leggen. Het vraagstuk doorheen dit historische werk is politiek van aard. Hebben de Verenigde Staten nog wel een toekomst als hypermacht? De voorbije vijftig jaar is dan wel de Amerikaanse cultuur geëxporteerd naar alle hoeken van de wereld, een echte politieke unie tussen andere landen en de Verenigde Staten blijft uit. China, India en de Europese Unie dagen de VS uit als toekomstige hypermacht. Met een miljard inwoners is India een multiculturele wereldmacht met een enorme binnenlandse markt. De diepe kloof tussen arm en rijk maakt het land evenwel te zwak in internationaal opzicht. China? Terwijl we met z'n allen kijken naar Peking als machtscentrum van de toekomst, vermoedt Chua (zelf Chinese) dat China niet de bedoeling heeft om een hypermacht te worden die andere landen 'aanzuigt'. Voor de leiders in Peking volstaat de status van supermacht. Cruciaal zullen volgens haar de volgende jaren zijn voor de toekomst van de Europese Unie. De weerstand van de Europese bevolking tegen immigratie en de kandidatuur van Turkije bezorgen de EU een nadeel. „Ondanks haar fenomenale successen heeft de Europese Unie geen methode gevonden om het kostbaarste menselijk kapitaal van over de hele wereld aan te trekken en te benutten”, stelt de schrijfster onomwonden. Eens een andere stem? (EDS)

Chua, Amy, *Wereldrijk voor een dag. Over de opkomst en ondergang van hypermachten*, Nieuw Amsterdam, Amsterdam, 2009, 461 blz., 24,95 euro, ISBN 978 90 468 0588 6.

